

ԵՊՀ ԻՄ շրջանավարտների մասնագիտական հմտությունների վերաբերյալ արտաքին շահակիցների կարծիքի ուսումնասիրության 2022-2023թթ. հարցման արդյունքների և 2020-2022թթ. հարցման արդյունքների համեմատական

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

(2022-2023 ուստարի)

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի կարևոր խնդիրներից է աշխատաշուկայի պահանջներին բավարարող, բարձր որակավորում ունեցող շրջանավարտներ տալը: Կրթական իր գործունեության ընթացքում մասնաճյուղը մշտապես կարևորել է իր արտաքին շահակիցների կարծիքները և առաջարկները՝ դրանք հավաքագրելով ամենամյա իրականացվող հարցումների միջոցով: 2011թ.-ից իրականացվող այդ հարցումները թույլ են տալիս ժամանակին ու պատշաճ արձագանքել գործատուների պահանջներին: Նշենք, որ վերջին 6 տարիներին հարցումն իրականացվում է առցանց, անանուն, հարցմանը մասնակցում են մարզի գործատու կազմակերպությունների՝ հիմնականում բանկերի, դպրոցների, հյուրատների, հասարակական կազմակերպությունների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարները: 2023 թ.-ին իրականացված հերթական ուսումնասիրության համար էլեկտրոնային հարցաթերթ ուղարկվել է 125 գործատուների, արձագանքել են 63-ը (50.4%-ը):

Ուսումնասիրության նպատակն էր պարզել արտաքին շահակիցների կարծիքը մասնաճյուղի շրջանավարտների մասնագիտական և անձնային որակների վերաբերյալ: 5-բալային սանդղակով գործատուները գնահատել են մասնաճյուղի շրջանավարտների տեսական գիտելիքներն ու գործնական հմտությունները, կազմակերպչական ու հաղորդակցական կարողությունները, անձնային-բարոյական որակները, ինքնակատարելագործման դրսևորումը, թիմային աշխատանք կատարելու ունակությունները և այլն:

Պրակտիկայի կազմակերպման և շահակիցների հետ համագործակցության բաժինը իրականացրել է հավաքագրված տվյալների մշակում, արդյունքների

վերլուծություն, կատարվել է նաև նախորդ տարիների նույն հարցման արդյունքների հետ համեմատական վերլուծություն:

Հարցման արդյունքներն ընդհանուր առմամբ գոհացնող են, ինչը փաստում է, որ մասնաճյուղը կատարել է և շարունակում է զարգացնել իր առջև դրված գլխավոր ռազմավարական խնդիրներից մեկը, այն է աշխատաշուկային տալ մրցունակ մասնագետներ:

Աղյուսակ 1

Հարցմանը մասնակցած կազմակերպությունների թիվը	2020թ.	2021թ.	2022թ.	2023թ.
	69	70	73	63

Հարցման մասնակիցները մասնավորապես գնահատել են մեր շրջանավարտների մասնագիտական պատրաստվածությունը, տեսական գիտելիքների իմացությունը, գործնական հմտությունները և մասնագիտական խոսքը: Ինչպես տեսնում ենք վերջին 3 տարիների համեմատ այս տարվա հարցումների շահակիցների կողմից տված գնահատականների միջինը զգալիորեն աճել է:

Աղյուսակ 2

Թիվ	Շրջանավարտների	Միջին գնահատական			
		2020թ.	2021թ.	2022թ.	2023թ.
1	Մասնագիտական պատրաստվածությունը	4.01	3.97	3.94	4.26
2	Տեսական գիտելիքների իմացությունը	4.10	4.00	4.02	4.28
3	Գործնական հմտությունները	3.87	3.71	3.71	3.88
8	Մասնագիտական խոսքը	4.04	3.79	3.87	4.20

Օրինակ, մեր շրջանավարտների տեսական գիտելիքների իմացությանը **4 և 5 գնահատականներ** են տվել հարցմանը մասնակցած 63 շահակիցներից **55-ը** (87.30%-ը), մասնագիտական պատրաստվածությանը՝ **53-ը** (84.12%-ը), և մասնագիտական խոսքին՝ **52-ը** (82.53%-ը), որը բավականին բարձր ցուցանիշ է: Ուսումնասիրելով մեր

շրջանավարտների գործնական հմտությունները՝ կարող ենք նշել, որ նախորդ տարիների համեմատությամբ միջին գնահատականը (3.88) բարձրացել է:

Աղյուսակ 3

Թիվ	Շրջանավարտների	Գնահատական				4 և 5	
		5	4	3	2	քան.	%
1	Մասնագիտական պատրաստվածությունը	30	23	7	3	53	84.12%
2	Տեսական գիտելիքների իմացությունը	28	27	6	2	55	87.30%
3	Գործնական հմտությունները	16	30	13	4	46	73.01%
8	Մասնագիտական խոսքը	27	25	8	3	52	82.53%

Հարցման շրջանակներում փորձել ենք պարզել, թե մեր շրջանավարտների մոտ որքան է բարձր ինքնադրսևորվելու կարողությունները, մասնավորապես որքան է նրանց մոտ զարգացած հաղորդակցվելու, կազմակերպչական, քննադատական-վերլուծական և տարբեր իրավիճակներում արագ և ճիշտ կողմնորոշվելու կարողությունները :

Աղյուսակ 4

Թիվ	Շրջանավարտների.	Միջին գնահատական			
		2020թ.	2021թ.	2022թ.	2023թ.
4	Հաղորդակցվելու կարողությունները	4.2	4.2	4.05	4.30
5	Կազմակերպչական կարողությունները	4.13	4.13	4.10	4.22
6	Քննադատական – վերլուծական կարողությունները	3.75	3.61	3.79	4.01
7	Տարբեր իրավիճակներում արագ և ճիշտ կողմնորոշվելու կարողությունները	3.90	3.76	3.84	4.01

Ներկայացված տվյալներից ակնհայտ է դառնում, որ հաղորդակցվելու(միջին գնահատականը՝ 4.30), կազմակերպչական որակների (միջին գնահատականը՝ 4.22) քննադատական-վերլուծական (միջին գնահատականը՝ 4.01) և տարբեր իրավիճակներում արագ և ճիշտ կողմնորոշվելու կարողությունների (միջին

գնահատականը՝ 4.01) համար 2023թ.-ի հարցման արդյունքները նախորդ տարիների համեմատ աճել են: Այստեղ միջին գնահատականը ձևավորվել է հարցման մասնակիցների նշված որակներին տված 4 և 5 գնահատականների գերակշռությամբ: Մասնավորապես, 63 գործատուներից 50-ը (79.36%-ը) մեր շրջանավարտների քննադատական-վերլուծական կարողությունները գնահատել են 4 և 5 գնահատականներով, 44-ը (69.84%-ը) գտնում են, որ մեր շրջանավարտները կարողանում արագ և ճիշտ կողմնորոշվել տարբեր գործնական իրավիճակներում:

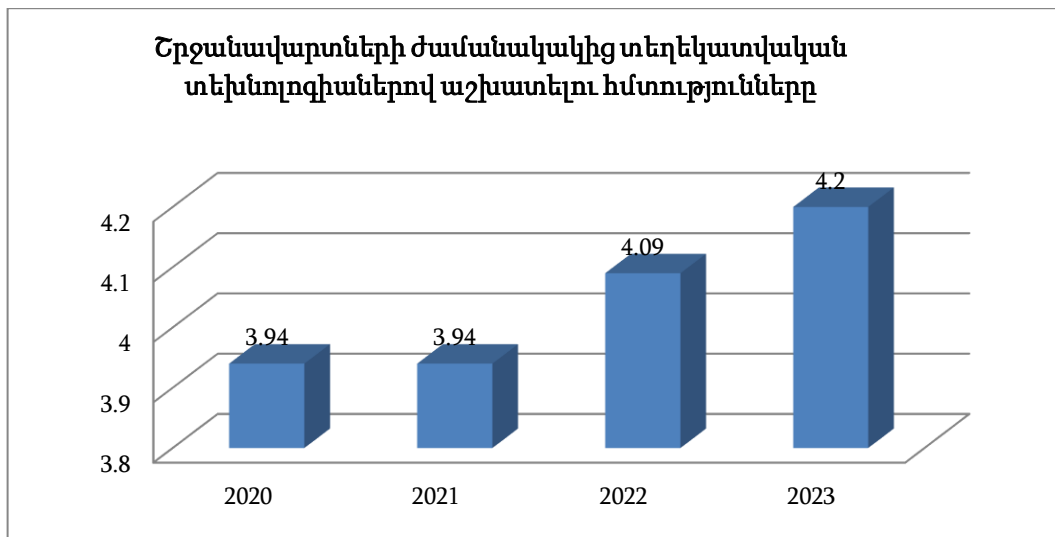
Այս գնահատականները բավականին գոհացնող են, սակայն կարելի է ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել ուսումնառության կազմակերպման ձևերին ու մեթոդներին, որպեսզի նպաստենք մեր ուսանողների մոտ քննադատական-վերլուծական կարողությունների զարգացմանը:

Այստեղ հավելենք, որ մեր 2024թ.-ի և հաջորդ տարիների շրջանավարտների մոտ ակնկալում ենք, որ գործնական միջավայրում տեսանելի կարտահայտվեն նրանց ձեռք բերած վերլուծական և հետազոտական կարողությունները, ինչը պայմանավորված կլինի կրթական գործընթացում ներդրված նոր մոտեցմամբ՝ հետազոտական աշխատանքների իրականացմամբ:

Ներկայացնենք հարցման մասնակիցների տված գնահատականները մեր շրջանավարտների դրսևորած ընդհանրական կարողությունների վերաբերյալ և նշենք, որ այս անձնային և մարդկային որակներին տրված միջին գնահատականները էապես բարձր են և գերազանցում են 4-ին (մասնավորապես, վարվեցողության կանոններին և էթիկայի նորմերի միջին գնահատականը 4.44 է , իսկ աշխատանքային պատասխանատվությանը՝ 4.47): Ըստ արդյունքների նկատելի է, որ մեր շրջանավարտների թիմային աշխատելու ունակությունների միջին գնահատականը (4.20) աճել է նախորդ տարիների համեմատ:

Թիվ	Շրջանավարտների.	2020թ.	2021թ.	2022թ.	2023թ.
9	վարվեցողության կանոններին և էթիկայի նորմերին հետևելը	4.41	4.21	4.12	4.44
10	աշխատանքային պատասխանատվությունը	4.43	4.20	4.13	4.47
11	թիմային աշխատանք կատարելու ունակությունները	4.11	4.01	3.97	4.20

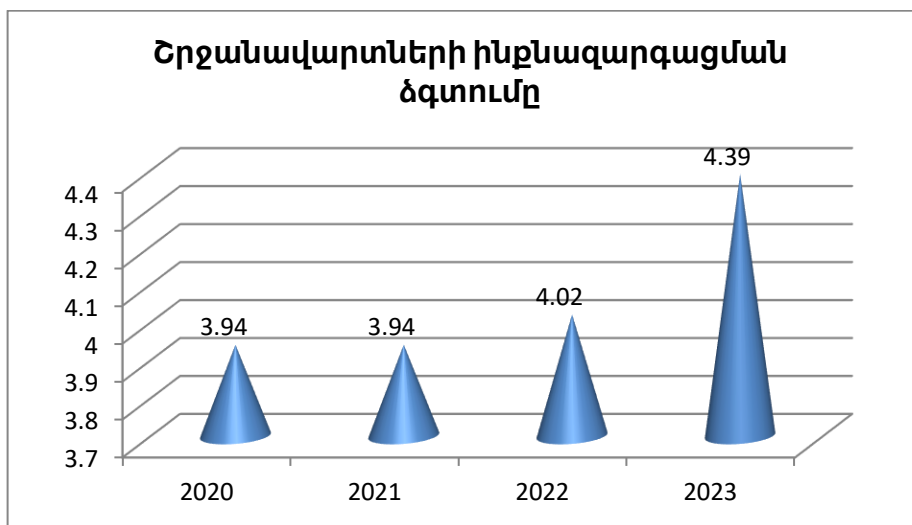
Այս արդյունքները վկայում են, որ մեր գործատուներն ընդհանուր առմամբ բավարարված են մեր շրջանավարտների մարդկային և անձնային նշված որակներից և դա արտահայտել են հիմնականում 4 և 5 գնահատականներով: Ընդհանուր առմամբ գործատուները բավարարված են գործնական միջավայրում մեր շրջանավարտների վարվեցողության և էթիկայի նորմերին հետևելու ունակություններից:

Այս տարվա հարցումների արդյունքում մեր շրջանավարտների տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով աշխատելու հմտությունների միջին գնահատականը աճել է հասնելով 4.2: Բոլոր կրթական ծրագրերով մասնաճյուղի ուսանողները գործնականում ձեռք են բերում տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով աշխատելու, համացանցից և մասնագիտական հարթակներից օգտվելու, անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ձեռք բերելու հմտություններ: Արդյունքը ընդհանուր առմամբ

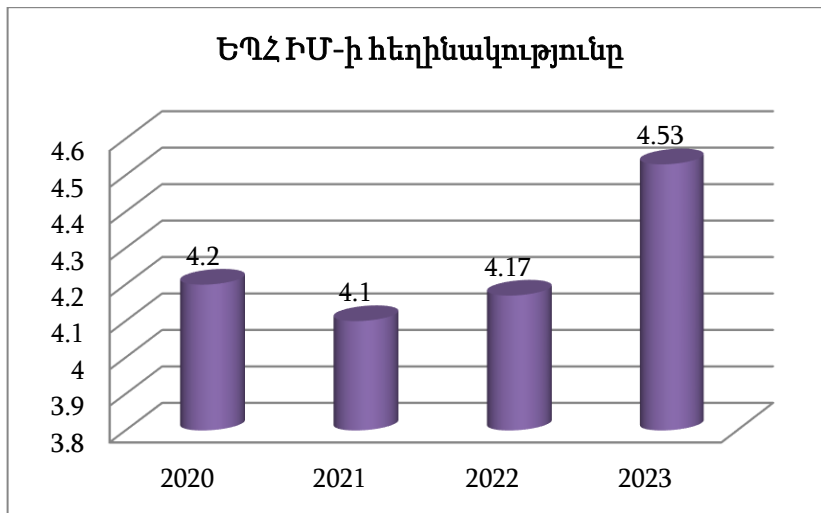
դրական է, սակայն անհրաժեշտ է, որ շրջանավարտները շարունակեն զարգացնել SS ոլորտում իրենց ձեռք բերած գիտելիքները՝ հաշվի առնելով կոնկրետ կազմակերպությունների պահանջները:

Միաժամանակ արդյունքը ցույց է տալիս, որ կրթական ծրագրերում պետք է վերանայել համապատասխան դասընթացի ծրագիրը: Այն պետք է նպաստի ուսանողների մոտ համապատասխան հմտությունների զարգացմանը՝ հաշվի առնելով իրենց մասնագիտական ոլորտի պահանջները:

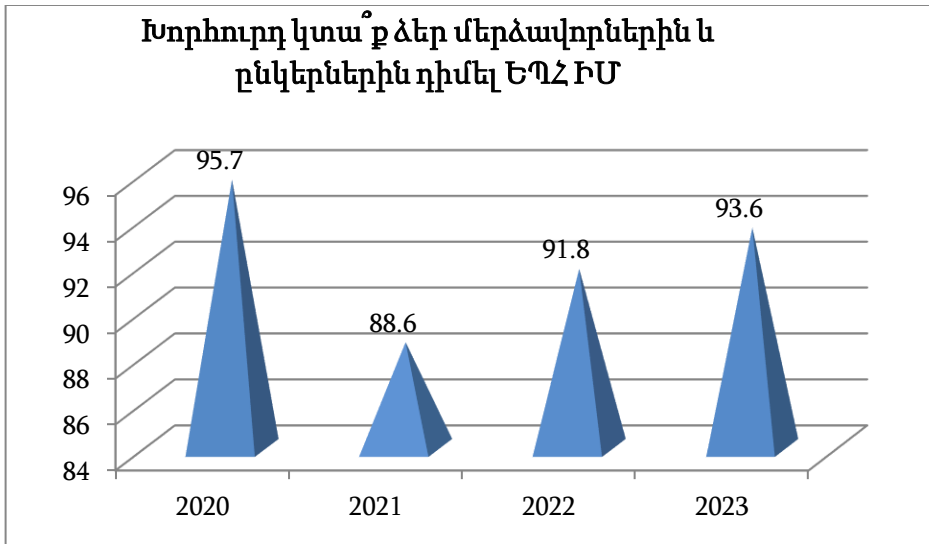
Ակնհայտ է, որ վերը նշված մյուս կարողությունները ուսանողի մոտ կզարգանան, եթե նրա մոտ կա ինքնագարգացման ձգտում, և այն դրսևորվում է նաև մասնագիտական գործունեության ընթացքում: Նշենք, որ այս հարցում նախորդ տարիների համեմատ գրանցվել է աճ, միջին գնահատականը կազմում է 4.39 միավոր: Հարցման մասնակիցներից 54-ը (85.71%-ը) մեր շրջանավարտների ինքնագարգացման ձգտումը գնահատել են 4 և 5 գնահատականներով:

Այս հարցման շրջանակներում ուսումնասիրել ենք նաև մարզի գործատուների կարծիքները մասնաճյուղի հեղինակության վերաբերյալ իրենց կազմակերպությունում և ընդհանրապես տարածաշրջանում: Այդ հեղինակությունը ստեղծում են և՛ մասնաճյուղը, և՛ շրջանավարտներն իրենց գործունեությամբ:

Հարցմանը մասնակից 63 գործատուներից 63-ը (100%-ը) իրենց կազմակերպությունում մասնաձյուղի հեղինակությունը գնահատել են 4 և 5 գնահատականներով: Նշենք, որ այդ ցուցանիշը վերջին տարիների համեմատ էականապես աճել է, մասնավորապես նախորդ տարվա համեմատ միջին գնահատականը աճել է 0.36 միավորով :

Այն հարցին, թե խորհուրդ կտան մեր շահակիցներն իրենց մերձավորներին և ընկերներին դիմել ԵՂՀ ԻՄ, դրական է պատասխանել հարցման մասնակիցներից 59-ը (93.65%-ը), այս ցուցանիշը աճել է նախորդ տարիների համեմատ, ինչը բավականին լավ արդյունք է:

Հարցման արդյունքում ընդհանրացվել են նաև շահակիցների կողմից առաջարկվող մասնագիտությունները ըստ աշխատաշուկայի պահանջարկի: Նշենք, որ առաջարկվող մասնագիտությունների ցանկը նախորդ ուսումնասիրության արդյունքներից շատ չի տարբերվում, ինչը վկայում է, որ տարածաշրջանում, իսկապես, նշված մասնագետների կարիք կա:

Աղյուսակ 6

ԹԻՎ	ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	ՔԱՆԱԿ			
		2020	2021	2022	2023
1.	Մարդկային ռեսուրսների կառավարում	2		1	3
2.	Մարքեթինգ, բիզնես ոլորտ	1	1	4	4
3.	Կենսաբանության ուսուցիչ	4	2	9	6
4.	Աշխարհագրության ուսուցիչ	3	2	6	2
5.	Քիմիայի ուսուցիչ	4	7	10	6
6.	Ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչ	3	2	2	2
7.	Իրավաբանություն, իրավագիտություն, իրավունքի տեսություն	8	7	8	6
8.	Սոցիոլոգիա			2	3
9.	Տվյալագիտություն, data science, վիճակագրություն				4
10.	Բնագիտության ուսուցիչ			1	3
11.	Մաթեմատիկայի ուսուցիչ				4

Նշվածներից երևում է, որ տարածաշրջանում շատ է բնագիտական առարկաների (քիմիայի, կենսաբանության, մաթեմատիկայի ուսուցիչներ), նաև տվյալագիտության և վիճակագրության մասնագետների պահանջարկը: Հարցումից եզրակացնում ենք, որ իրավաբանության/իրավագիտության, սոցիոլոգիայի ինչպես նաև մարքեթինգի և մարդկային ռեսուրսների կառավարման պահանջարկը ևս բարձր է:

Այժմ անդրադառնանք հարցման շրջանակներում բաց հարցերի միջոցով Մասնաճյուղի շրջանավարտներին վերաբերյալ շահակիցների կարծիքների ուսումնասիրությանը: Մասնավորապես, շահակիցներին առաջարկվել է նշել, թե աշխատանքի ընդունելիս հատկապես ինչն են կարևորում, որոնք են մեր շրջանավարտների ուժեղ և թույլ կողմերը:

«Աշխատանքի ընդունելիս հատկապես ինչն էք կարևորում» հարցին շահակիցների մեծ մասը պատասխանել են, որ կարևորում են գիտելիքները, մասնագիտական կարողությունները, տեսական և գործնական հմտությունները, հաղորդակցվելու կարողությունները, մարդկային որակը: Պատասխանատվությունը, աշխատասիրությունը, բազմակողմանի զարգացվածությունը, ինքնակրթվելու և զարգանալու ձգտումը, պարտաճանաչության զգացումը, վարվեցողությունը, մանկավարժական կարողությունները, արագ կողմնորոշվելու և արագ նորը սովորելու կարողությունը, բացի այդ կարևորում են թիմում աշխատելու ունակությունները, ՄՈԳ-ը, մարդկային արժեքները, մեթոդական պատրաստվածությունը, հանրային խոսքը, ներկայանալու հմտությունները և ճիշտ շփվելու կարողությունները:

«Խնդրում ենք նշել ԵՊՀ ԻՄ-ի շրջանավարտների երեք ուժեղ կողմերը» հարցի համար ամենաշատ տրված պատասխաններն են՝

- գիտելիքները, ինքնազարգացման ձգտումը,
- աշխատասիրությունը և պատասխանատվությունը,
- հաղորդակցման կարողությունները:

«Խնդրում ենք նշել ԵՊՀ ԻՄ-ի շրջանավարտների երեք թույլ կողմերը» հարցին շահակիցների մեծ մասը նշել է

- գործնական հմտությունների պակասը,
- տարբեր իրավիճակներում արագ և ճիշտ կողմնորոշվելու կարողությունները,
- անհինքնավստահությունը:

ՊԿՇՀ բաժինը հարցման արդյունքների կտրամադրի ֆակուլտետներին, մասնագիտական ամբիոններին և ուսանողներին (ՈԻԳԸ և ՈԻԽ), քննության առարկա դարձնելու կրթական ծրագրերի կատարելագործմանն ուղղված ներկա գործընթացներում արտաքին շահակիցների առաջարկները և կարծիք-գնահատականները:

Շահակիցների անկեղծ և ճիշտ պատասխաններն օգնում են մեզ ավելի շատ ուշադրություն դարձնել շրջանավարտների մասնագիտական որակների բարելավման հարցում:

Պրակտիկայի կազմակերպման և շահակիցների հետ

համագործակցության բաժին